

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : รูปแบบการจัดทำแผนชุมชนแบบพึ่งตนเอง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์ปรเมษฐ์ แสงอ่อน และคณะ

ปีที่ทำการวิจัย : 2554

.....

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดทำแผนชุมชนแบบพึ่งตนเอง ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาชุมชนที่มีการทำแผนชุมชนไปพัฒนาสู่กิจกรรมพึ่งตนเองนำไปสู่การปฏิบัติ นำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของชุมชน และหาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการในการพัฒนาแผนพึ่งตนเองนำไปสู่การปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและสิ่งที่คาดหวังของชุมชน และสิ่งที่คาดหวังของชุมชนที่จะพัฒนาชุมชนของตนเอง ขั้นตอนที่ 2 ใช้การประชุมกลุ่มย่อย ได้แก่ แนวทางปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ มีดังต่อไปนี้

- 1) ผู้นำชุมชนต้องไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้อง อ่อนน้อมถ่อมตนให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- 2) ชุมชนมีความรักมีความสามัคคีมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน
- 3) ทางภาครัฐต้องมีกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 4) การเดินทางคมนาคมไม่สะดวกและยังขาดไฟฟ้าส่องสว่างตามถนน
- 5) ในชุมชนขาดงบประมาณในการลงทุน แต่ละครอบครัวในชุมชนไม่มีรายได้เสริมทำให้แต่ละครอบครัวในชุมชนมีหนี้สินนอกระบบมากขึ้น ชาวชนตึกยาเสพติดเริ่มระบาดในชุมชนและเยาวชนในชุมชนบางส่วนเดินทางออกไปทำงานต่างพื้นที่
- 6) ในชุมชนยังขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และน้ำประปาในชุมชนยังไม่พอใช้ทำให้น้ำไม่สะอาด และใน
- 7) ชุมชนมีขยะมากทำให้เกิดมลพิษในอากาศตามมา
- 8) พื้นที่ในชุมชนมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ แรงงานต่างด้าว และคนต่างด้าวอาศัยปะปนในชุมชนทำให้เยาวชนในพื้นที่เกิดการว่างงาน

9) เมื่อมีสถานประกอบการหรือโรงงานมาตั้งบริเวณชุมชนหรือใกล้เคียง คนในชุมชนจะมุ่งไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมและจะไม่ทำงานของตนเองในภาคการเกษตรเนื่องจากมีรายได้ไม่แน่นอน

สิ่งที่คาดหวังของชุมชนที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองมีดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาคน เยาวชนมีการสืบสานการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและพัฒนาความรู้ความสามารถของคนในชุมชนให้เกิดอัตลักษณ์สู่วิถีการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ด้านการพัฒนาพื้นที่ พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ เช่นชุมชนมีลานกีฬาเพื่อสุขภาพ ระบบสาธารณสุขปลอดภัยและคนในชุมชนเองช่วยเหลือความปลอดภัยในชุมชนของตนเอง
- 3) ด้าน การพัฒนาเศรษฐกิจและแหล่งรายได้ ค้นหาศักยภาพอันโดดเด่นของชุมชนของตนเอง ให้ชุมชนมีอาชีพเสริมและรายได้เสริม มีการจัดตั้งกลุ่มชมรมเกษตร มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน มีการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใช้เองภายในชุมชน
- 4) ด้านการพัฒนาแผนชุมชน มีความสามัคคีเกิดขึ้นในชุมชน จะช่วยกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ อยู่ดีกินดี

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมกลุ่มย่อย พบว่า การนำแผนพึ่งตนเองนำไปสู่การปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน ดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาคน มีการส่งเสริมพัฒนาผู้นำชุมชนพร้อมทั้งคนในชุมชนเองได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม
- 2) ด้านการพัฒนาพื้นที่ คนในชุมชนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พร้อมทั้งส่งเสริมให้คนในชุมชนรักษารมชาติให้สมบูรณ์
- 3) ด้าน การพัฒนาเศรษฐกิจและแหล่งรายได้ ผู้นำชุมชนมีการประชุมประชาคมในหมู่บ้าน เพื่อให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ประจำหมู่บ้าน ควรเพิ่มมูลค่าแปรรูปผลผลิตที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน
- 4) ด้าน การพัฒนาแผนชุมชนมีการวางแผนจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนด้วยการทำประชาพิจารณ์ต่อที่ประชุมอีกครั้งเพื่อรับรองแผนชุมชนร่วมกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนาแผนชุมชน พบว่า โดยภาพรวมทั้งประเทศประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่าง 27 จังหวัด มีจำนวน 102 ราย พบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนาแผนชุมชน ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ พบว่า

- 1) ในชุมชนต้องมีความร่วมมือ ความสามัคคีในการเข้าร่วมประชุมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เพราะผู้นำชุมชนต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง
- 2) ผู้นำชุมชนต้องเป็นนักพัฒนาใจกว้างหาความรู้อยู่เสมอ และเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ประชุมค้นหาภูมิปัญญาจากอดีต – ปัจจุบัน และเปลี่ยนแปลงประเพณี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นกำหนดอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของคนในชุมชน
- 4) สนับสนุนส่งเสริมฝึกอบรมทางวิชาชีพให้กับคนในชุมชนในการต่อความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เสริม

แนวทางการพัฒนาแผนชุมชน พบว่า

- 1) ด้านการพัฒนาคน กระตุ้นให้ชุมชนหันมาสนใจชุมชนของตนเอง คนในพื้นที่ควรมีคุณธรรมมีความเสียสละตระหนักถึงการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือเพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และการ ค้นหาผู้นำที่มีลักษณะอ่อนน้อมถ่อมตนให้เกียรติซึ่งกันและกันมีความเสียสละ เป็นนักพัฒนาใจกว้างหาความรู้อยู่เสมอ สามารถเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ และเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ด้านการพัฒนาพื้นที่ ระยะเวลาในการทำแผนตามศักยภาพที่เหมาะสมกับพื้นที่ของชุมชนและไม่จำกัดเฉพาะเรื่องปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่เท่านั้น ให้จัดลำดับความสำคัญการกำหนดอนาคตของหมู่บ้านร่วมกันว่าต้องการให้เกิดการพัฒนาในด้านใดบ้าง เช่น การใช้ประโยชน์จากชุมชน ในด้านการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ให้มีคุณค่ามากที่สุด
- 3) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและแหล่งรายได้ ควรพัฒนาให้ชุมชนมีอาชีพเสริมและรายได้เสริมเพื่อให้แผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน โดยการจัดประชุมค้นหาปัญหาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบัน การศึกษาประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ที่มีู่ทางการตลาด กำหนดอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตนอย่างรอบด้านโดยการถอดองค์ความรู้จาก ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และภาครัฐมาสนับสนุนส่งเสริมเรียนรู้ให้เกิดอาชีพในชุมชน
- 4) ด้านการพัฒนาแผนชุมชน ควรให้ผู้นำชุมชนมีการประชุมประชาคมในชุมชนประจำทุกเดือนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชน และจัดลำดับความสำคัญเพื่อรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่จะสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน แยกเป็นแผนพึ่งตนเอง แผนความร่วมมือ แผนการ

(จ)

สนับสนุน สอดคล้องกับเกณฑ์และตัวชี้วัด การประเมินคุณภาพและระบบการรับรองมาตรฐาน
แผนชุมชน วิเคราะห์เหตุการณ์เชื่อมโยงกับแนวคิดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิต ให้ไปในทิศทางเดียวกันกับการพัฒนาของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วจะทำให้
ชุมชนสามารถปรับตัวรับได้กับทุกสถานการณ์ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ตลอดจน
ผู้นำชุมชนและกรรมการชุมชนจะต้องเตรียมความพร้อมและให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน เป็น
ผู้นำและกรรมการชุมชนที่มีคุณธรรมและมีจิตสำนึกที่ดี ชุมชนควรสร้างผู้นำชุมชนที่ดี

Abstract

Research Title : The Model of plan for community self-reliance Accordance
With sufficiency economy In Samut Songkhram Province

Author : Mr.Poramet saeng-on

Year : 2011

This research aims to study a plan for community self-reliance enough along in the province of Samut Songkhram. The objective to communities that have been made to develop community self-reliance activities to performance to analyze and synthesize the factors that influences the success of the community and find ways to improve the process of developing self-reliance plan to practice and adoption benefits under the sufficiency economy.

Instruments used in research is divided into two steps, i.e. step 1, the questionnaire included factors affecting success and what is expected of the community what is expected of the community to develop their own community, step 2, and the small group meetings and the factors that influence the success of the community.

The results show that the factors that influence success. It was found that:

- 1) Must not be selfish and partisan community leaders. Humility, respect for each other.
- 2) Community, there is love there is harmony in the community plan.
- 3) The government must promote the sustainable community plan.
- 4) Travel and transportation is not convenient to the lack of electric lighting in the streets.
- 5) Lack of funding for investment in the community. Each family in the community, there is no extra income to the family in debt off the system drug addiction among young people from the community youth in the community, some travel to work area.
- 6) In the absence of water for farming water in the water is clean and in good.
- 7) Community has a lot of junk in the air caused by pollution.
- 8) In an industrial area in the region. Foreign workers aliens living in the community along a local youth unemployment problem.

9) When an establishment or factory to the community or nearby areas. People in the community will aim to work in industry and agriculture will not work because their income uncertainty.

What is expected of the community to develop their own communities it was found that:

1) The development of people young people's heritage and cultural traditions. Folk wisdom Local wisdom and knowledge of the community to provide identification to a lifestyle based on the philosophy of sufficiency economy.

2) The development of the area development environment to live the sporting community health and community infrastructure to help maintain security in their communities.

3) Economic development and revenue the unique potential of their community's community occupation and income the establishment of the agricultural community. Savings cooperatives have been established in the community. The bio-organic fertilizer used within the community.

4) Development community. There is harmony in the community will help develop a plan for community development. You can rely on their own well-being.

Step 2 meeting, the group found that lead to self-treatment plan its use by the philosophy of sufficiency economy to the sustainable quality of life.

1) The development of people has promoted the development of community leader's people in the community to participate in the meeting.

2) The development of the area people in the community and promote eco-tourism development projects and encourage the community to maintain the integrity of nature.

3) Economic development and revenue community leaders are meeting in the village community. The group has been established village savings groups should yield a unique value-added processing of the community.

4) Development plan, community plan priorities in budgetary allocations to ensure strong and sustainable community development with a public hearing to the meeting again to ensure community together.

Factors contributing to success community planning and Development found that overall; the country comprises 27 provinces with 102 samples of the factors that influence success the development community.

Factors that affect success it was found that:

- 1) In the community to cooperate unity in the community to attend a community development plan the community leaders must not be selfish and partisan interests.
- 2) Communities leaders need to let the developers are always learning a model of living, economic sufficiency.
- 3) The search for wisdom from the past - today and experience development of local identity, the identity of the community.
- 4) Promote vocational training for people in the community to continue to develop their knowledge of the community in order to supplement family income.

The community development approach it was found that:

- 1) The development of people. Encourage the community to turn their attention to their own communities. Local people should be aware of the virtues of sacrifice that benefit private should be provided to promote cooperation to achieve harmony in the community. And to find a leader who has humility, mutual respect and sacrifice. As a developer, always pursue knowledge can link with other agencies and role models in life enough.
- 2) The development of the area potential duration of the plan that best suits the community and not limited to the issues facing only. The priorities for the future of the village together, like the development of any such use of the community in terms of environmental resources conservation of forest and water resources for agriculture to complement the most valuable.
- 3) Economic development and revenue community should develop a career and income supplement for strong and sustainable community development. Search by meeting and sharing experiences from the past to the present study of history. Indigenous way of life, culture, environment and development of local products the avenues of marketing identity or identities of each side by removing the knowledge of local community leaders, scholar's research participation the public sector to support the professional learning community.
- 4) Development community the international community should give community leaders are meeting in each month to plan development. The collection, analysis and prioritization synthesize information to solve the problem of the community. Separate plan for self-reliance collaborative plan. Support plan accordance with criteria and indicators quality assessment and

accreditation community. Analysis of events associated with the concept of sufficiency economy philosophy in life. The same direction with the development of other agencies relevant to the community can adapt to all situations which can lead to community self-reliance and sustainability, as well as community leaders and the community must be prepared education community members leadership and the community with integrity and good conscience community leaders should create a good community.